Wkład SoilCare w konsultacje dotyczące strategii na rzecz ochrony gleb

PRZEGLĄD POLITYKI
czerwiec 2021 r.

dr Jasmine Black, Countryside and Community Research Institute

STRESZCZENIE

W ramach projektu SoilCare przetestowano i oceniono koncepcję systemów uprawy ulepszających glebę (Soil Improving Cropping Systems, SICS), której celem jest wsparcie zrównoważonego rozwoju i rentowności. Opiera się ona na założeniu, że pewne kombinacje systemów uprawy podnoszą jakość gleby, a jednocześnie mają pozytywny wpływ na rentowność i zrównoważony rozwój.

SICS składa się z trzech elementów: długoterminowego płodozmianu, upraw ulepszających glebę i technik zarządzania agronomicznego. Niniejszy przegląd polityki stanowi odpowiedź SoilCare na konsultacje publiczne dotyczące nowej strategii UE na rzecz ochrony gleb, wyrażającą kwestie, które można wykorzystać do celów informacyjnych i umocnienia strategii. Kwestie te nawiązują bezpośrednio do pytań zadanych w ramach konsultacji dotyczących wskaźników zdrowia gleby, możliwości lepszego wsparcia rolników przez UE oraz najważniejszych czynników stosowania systemów uprawy ulepszających glebę.

Szkolenia podnoszące kompetencje

Pokrycie gleby przez uprawy

MOŻLIWE DZIAŁANIA

Praktyki wspierające stosowanie systemów uprawy ulepszających glebę:

- Zaangażowanie rolników i zainteresowanych stron w opracowywanie instrumentów polityki krajowej i regionalnej.
- Wykorzystywanie metody planowania strategicznego utworzonej w ramach nowej WPR do sformułowania, wraz z rolnikami, wymogów minimalnych i dobrowolnych działań oraz systemów zgodnych z warunkami lokalnymi
- Wzbudzenie zaufania rolników do strategii i dotacji dzięki ustaleniom na >7 lat oraz elastyczności w uwzględnianiu różnic regionalnych (zob. wskaźnik potencjału SICS poniżej)
- Umocnienie zdolności w zakresie świadczenia usług doradztwa rolniczego i zapewnienie niezależności od przemysłu.

Wspieranie rolników, leśników i innych użytkowników gruntów do stosowania systemów uprawy ulepszających glebę w ramach unijnej WPR i doradztwa rolniczego

@SoilCare_eu

Projekt SoilCare finansowany jest przez Unię Europejską w ramach programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020", na podstawie umowy o grant nr 677407.

Wskaźniki oceny obecnego stanu gleby i monitorowania zmian

W tabeli poniżej wyszczególniono wskaźniki proponowane w ramach projektu SoilCare do monitorowania jakości gleby w ramach wspólnych systemów upraw. Warto podkreślić, że zalecane jest stosowanie tych wskaźników do monitorowania i oceny systemów upraw w perspektywie krótkoterminowej (**2-3 lata**), a w dłuższej perspektywie właściwe mogą być inne wskaźniki. SoilCare proponuje zastosowanie co najmniej jednego wskaźnika do oceny każdego z aspektów jakości gleby.

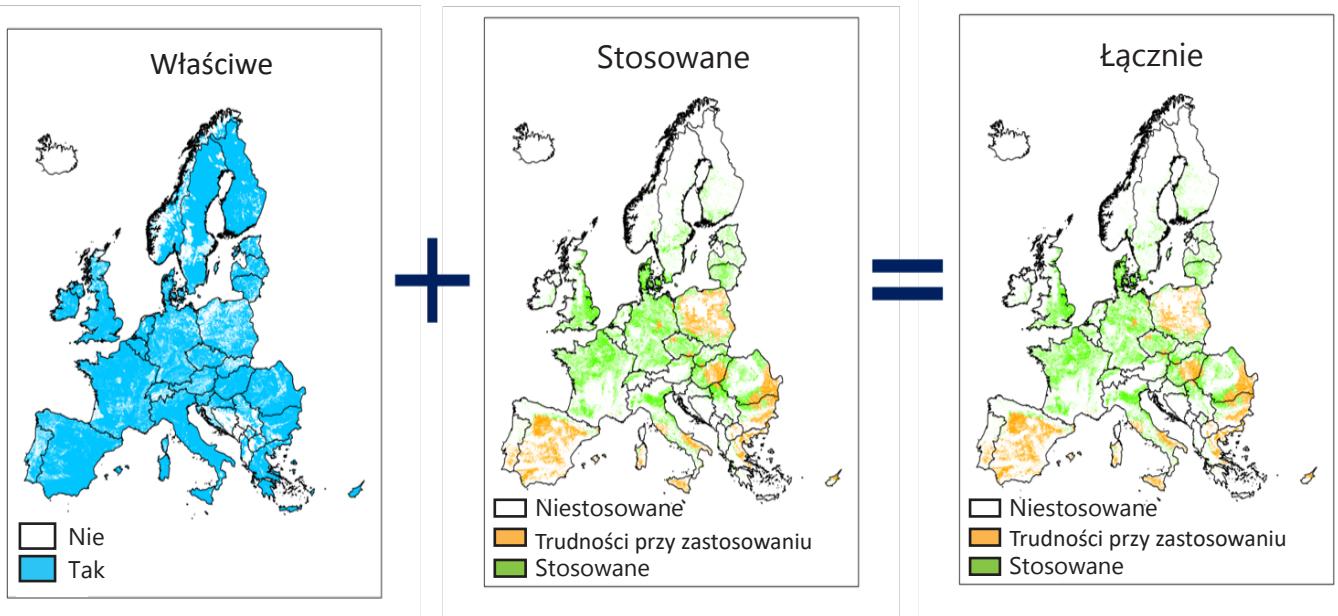
Dalsze informacje dotyczące metod i wyników znajdują się w reporcie D5.3 dostępnym na stronie: https://www.soilcare-project.eu/resources/deliverables

Kategoria	Wskaźnik (jednostka)	Metoda
Produktywność gleby	Plony biomasy wyrażone w suchej masie (t ha^{-1} rok^{-1})	Pomiar plonów lub próbkowanie ćwiartkowe
Właściwości fizyczne gleby	Wodoodporność agregatów w glebach (%)	Przesiewanie na mokro (250 µm - 2mm)
Aktywność biologiczna gleby	Występowanie dżdżownic (liczba / m^2)	Wydobycie metodą musztardową
Zawartość węgla organicznego w glebie	Łączna zawartość węgla organicznego (%)	Metoda Walkleya-Blacka

Wykorzystanie wskaźnika potencjału SICS do zrozumienia zagrożeń dla gleby w regionach

W ramach projektu SoilCare utworzono wskaźnik potencjału SICS, który polega na zastosowaniu wiedzy fachowej na mapie Europy w celu zidentyfikowania obszarów, na których istnieją najlepsze możliwości wykorzystania SICS (na podstawie m.in. opadów, wyjałowienia, typu gleby i wykorzystania gruntów), a także potencjał złagodzenia występujących problemów (takich jak erozja, zagęszczanie gleby, utrata materii organicznej, fauna glebowa). Poniższe mapy stanowią przykład wskaźnika potencjału SICS dla upraw okrywowych i pokazują, że są one powszechnie stosowane na znacznych obszarach w Europie (kolor zielony), przy czym w niektórych miejscach wdrażanie SICS może być trudne początkowo – na przykład wprowadzenie upraw okrywowych w klimacie suchym (kolor pomarańczowy).

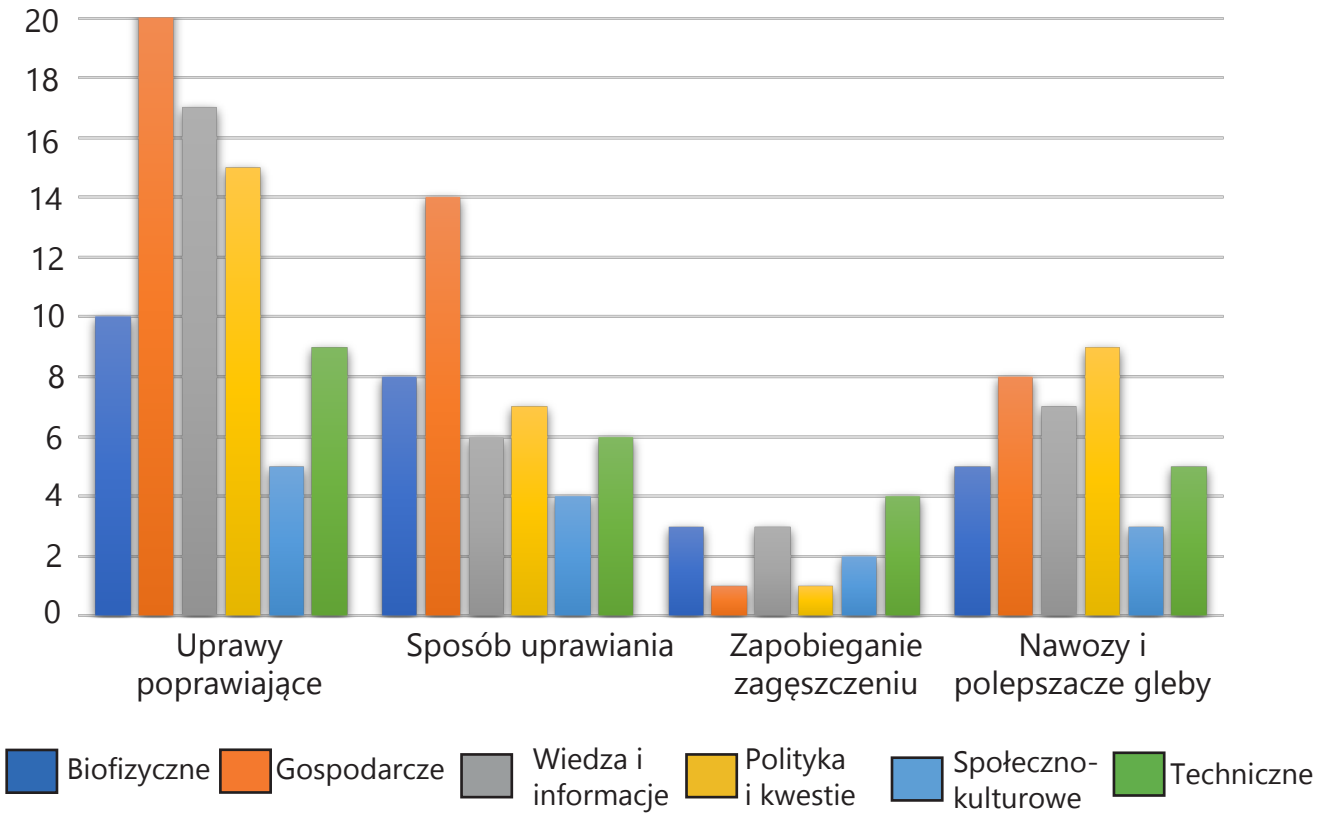
Mapy te mają zastosowanie strategiczne i umożliwiają zrozumienie konkretnych zagrożeń w danym regionie oraz

Czynniki wpływające na stosowanie SICS

SoilCare przeprowadziło testy i ocenę szeregu systemów uprawy ulepszających glebę w ośrodkach badań zlokalizowanych w 16 państwach europejskich. Podczas warsztatów podliczono łączną liczbę poszczególnych czynników stosowania tych systemów wymienionych przez uczestników (czynniki biofizyczne, gospodarcze, wiedza i informacje, polityczne i instytucjonalne, społeczno-kulturowe i techniczne). Praktyki SICS podzielono na następujące grupy: nawozy i polepszacze gleby, uprawy ulepszające glebę (uprawy okrywowe i płodozmian), sposoby uprawiania gleby i zapobieganie zagęszczaniu. Na poniższym wykresie przedstawiono, według podziału na grupy SICS, najważniejsze czynniki stosowania systemów zidentyfikowane przez partnerów lokalnych podczas warsztatów przeprowadzonych w 13 z 16 ośrodków badań.

Dalsze szczegóły znajdują się w raportach dotyczących polityki krajowej na stronie: **https://www.soilcare-project.eu/pl/resources/resources-for-policy-makers/42-resources/254-policy-reports**. Pełna analiza dotycząca UE i

Polityka na szczeblu unijnym i państw członkowskich

Z analizy wykorzystania systemu upraw SoilCare wynika, że obecne ramy polityczne nie uwzględniają najważniejszych zagrożeń dla zdrowia gleby, przy czym skutki polityki w znacznym stopniu wynikają ze sposobu jej wdrażania na szczeblu regionalnym i lokalnym. Niezbędne jest szersze uznanie tego na szczeblu UE, aby państwa członkowskie mogły ponosić za to większą odpowiedzialność. Konieczna jest zatem większa skuteczność wdrażania polityki w sposób korzystny dla rolników w skali lokalnej, z uwzględnieniem wielu różnych sytuacji i potrzeb.

Pełna wersja raportu, na którym opiera się niniejszy przegląd polityki, jest dostępna tutaj: (D7.2 Sprawozdanie z wyboru dobrych alternatyw strategicznych na poziomie UE i ośrodka badawczego): **https://www.soilcare-project.eu/pl/resources/deliverables**

@SoilCare_eu

Projekt SoilCare finansowany jest przez Unię Europejską w ramach programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont 2020", na podstawie umowy o grant nr 677407.